

L'Hostal

Revista de l'Ajuntament dels Hostalets de Pierola

Desembre de 2017 - Número 23

- Una jornada de dignitat:
Crònica de l'1 d'octubre de
2017 als Hostalets de Pierola
- De cara al riu
- Baltasar Jorba, ferrer
- Cuina de la diversitat: Perú
- Importància de la salut
bucodental
- Hèctor Castells: Pastisseria,
Forn de pa 'KAKAU'

Els Hostalets perd l'historiador Francesc Valls als 51 anys

El passat 30 de novembre el nostre poble perdia el seu historiador més il·lustre, el doctor Francesc Valls, professor titular de la Universitat de Barcelona. La seva faceta professional va anar més enllà de la docència, amb una important tasca d'investigació històrica recollida en llibres, publicacions i articles, algun dels quals va ser publicat en aquesta revista.

L'interès de Francesc Valls Junyent per la història va ser molt precoç. Nascut als Hostalets de Pierola l'any 1966, ja en plena adolescència, a la dècada de 1980, va començar a freqüentar el despatx parroquial on es custodiava l'arxiu que s'havia deslliurat de les flames que van cremar la resta d'elements vinculats a la parròquia. En les pàgines de l'arxiu va descobrir la bona feina feta pel romàntic mossèn Mas, a qui a partir d'aleshores sempre va admirar.

Mn. Josep Mas Domènech va ser rector de la parròquia entre 1894 i 1897. En aquelles dècades a Europa triomfava el romanticisme, un moviment que escampava per tot el continent el desig de forjar un sentiment de pertinença a una terra i també l'interès per recuperar la història de cada nació i de cada poble. Home savi i molt erudit, mossèn Mas va ascendir dins la jerarquia eclesiàstica i va arribar a ser la mà dreta del bisbe barceloní i arxiver major de la Catedral de Barcelona. Mas va agafar molta estima als Hostalets i se'n va recordar al llarg de tota la seva vida.

Quan Josep Mas va arribar a casa nostra des del Maresme, d'on era fill, es va trobar amb un arxiu parroquial en mal estat, caòtic i dispers. Va fer una feina ingent, el va recopilar, el va ordenar i el va indexar. Es tracta d'una feina que de ben segur li va portar hores i més hores i més d'una nit en vetlla. Ni més ni menys va endreçar els naixements, les

comunions, els casaments i els enterraments de tots els habitants del nostre municipi des del segle XV. També va recopilar totes les escriptures que va trobar i totes les dades del poble escampades per tots els arxius que va trepitjar al llarg de la seva vida. En resum: va endreçar més de 500 anys d'història!

'Obras son amores': Mn. Mas va marxar del poble però la seva 'obra' va quedar per sempre més. Als anys vuitanta del segle XX i en plena adolescència, a través dels seus lligalls Francesc Valls va poder-hi descobrir la bona feina feta per Mn. Mas, a qui a partir de llavors sempre va admirar.

Per delit d'en Francesc, a banda de registrar les vides de dotzenes de generacions d'hostaletencs, els vells llibres de l'arxiu guardaven algun tresor més: era el cas de les memòries de Mn. Pere Solanlloch, un rector de Pierola que va escriure en primera persona com va amagar-se durant la invasió de l'exèrcit napoleònic (1808-1814). El relat d'aquelles vivències van captivar a Francesc Valls i a un amic seu, també fill del poble, Josep Térmens, amb qui les va transcriure i les va presentar a un certamen comarcal on van obtenir el primer premi i una ulterior publicació. Aquest premi del Centre d'Estudis d'Igualada es convertia en el primer dels diversos reconeixements que Valls obtindria en vida.

De ben segur que l'arxiu dels Hostalets va tenir gran influència per tal que Francesc es decidís a cursar història i geografia a la Universitat de Barcelona, casa on va doctorar-se amb una interessant tesi anomenada *la Catalunya Atlàntica*. En aquest treball, Valls estudiava les relacions comercials del Principat amb els països europeus de la costa de l'Atlàntic, d'Holanda sobretot. Va quantificar els intercanvis de vi i aiguardent

catalans per productes nòrdics: bacallà, gra i manufactures. Es tracta d'un valuós estudi que posa de manifest la importància d'un antic teixit comercial català que va permetre iniciar, anys després, una revolució industrial, pràcticament l'única que s'ha produït als països mediterranis. Aquest treball es va dur a terme mentre era Director del Departament d'Història Econòmica el prestigiós historiador Jordi Nadal Oller, especialitzat en aquesta revolució industrial de Catalunya.

A l'iniciar-se en aquest àmbit a mig camí entre la història i l'economia, Francesc Valls sempre va exercir la seva tasca de docent a la Universitat de Barcelona com a professor d'Història Econòmica, impartint classes sobretot a la Facultat d'Economia i Empresa, als graus d'Administració i Direcció d'Empreses, i a la Facultat de Dret, a les titulacions de Relacions Laborals i de Ciències Polítiques. La seva tasca de docència sempre la va compaginar amb la tasca de recerca, essencialment encaminada a determinar la importància històrica de la viticultura catalana i el seu entramat comercial, primerament amb l'Europa occidental i més tardanament amb les colònies espanyoles d'Amèrica.

El món dels vins i de les vinyes, i de les empreses que hi tractaven, es va convertir en la seva gran passió. Va arribar a conèixer la matèria amb gran profunditat i va determinar amb precisió l'impacte que la vinya havia tingut al nostre país. Els Hostalets li va servir de model per explicar la seva gran tesi: La vinya havia fet prosperar econòmicament el país. Abans de la vinya, els Hostalets comptava amb quatre cases aplegades al voltant d'un hostal, i cinquanta anys després, coincidint amb la plantació de ceps, ja se'n comptaven més de 100! La plantada de vinya era una intensa feina que requeria molta mà d'obra que va tenir un doble efecte: fer que la gent no marxés del poble i fer que el poble acollís a gent vinguda dels voltants.

Precisament en el marc de la seva especialització, Valls tenia l'objectiu d'explicar com aquest fenomen de la vinya havia incidit al poble i per això ens va proposar a l'arquitecta Montserrat Cucurella i a mi mateix elaborar un llibre de gran format que expliqués aquest fenomen als Hostalets i que ha estat fruit d'un intens treball iniciat el 2009. Per bé que

el contingut ha quedat culminat abans de la mort del Francesc, manca l'etapa final prèvia a l'edició del llibre. Per poder endegar el projecte, Valls va pensar en recórrer de nou a Mn. Mas i va dirigir la digitalització de l'arxiu parroquial conservat al Palau Episcopal de Barcelona amb l'ajuda de Lluís Juan Samsó, fotografiant pàgina per pàgina i ordenant-lo posteriorment en format digital.

L'any 2011, juntament amb Jordi Planas Maresma, Valls va publicar el llibre *Cacics i Rabassaires*, en el qual estudiava les vicissituds socials i les tensions polítiques als Hostalets des de les darreries del segle XIX fins a les vigílies de la Guerra Civil, analitzant com la majoria de pagesos locals –rabassaires– s'organitzaven a través de cooperatives, sindicats i associacions polítiques.

En Francesc em va dir que ell pensava que si mai s'inaugurava una nova biblioteca municipal, seria oportú, pels motius exposats, proposar-li el nom de *Biblioteca Josep Mas Domènech*. M'agradaria esmenar la seva proposta i demanar des d'aquí que si mai es formalitza el projecte, l'equipament rebi el nom de *Biblioteca Valls-Mas*, fent constar d'alguna manera permanent que Francesc Valls i Josep Mas han estat els dos historiadors que més han aportat a la història local. Crec que seria l'homenatge més just per a tots dos, que sempre van defugir de grans protagonismes però que mai van escatimar esforços en afers de llibres, cultura i arxius, que són els pilars d'una biblioteca.

Jordi Parcerisas i Valls